

КОНСПЕКТ

по дисциплината «Социална антропология»

1. Как да разбирате социалната антропология? – антропологията като наука за всекидневния живот на различните социални образувания; различията и общото в начина на живот – какво ги поражда; изследване на общностните структури, институциите; възникване на науката антропология; темите на социалната антропология.
2. Метафората на Ернст Блох «изправеният вървеж». Изследването на Бернд Юрген Варнекен – гражданска еманципация и изправен вървеж; позволеното самочувствие; социалната символика на «новото ходене»; разходката на гражданите.
3. Методи на социалната антропология – социалната антропология като разговор на човек с човек – теорията на Зимел за разбирането; включено наблюдение; разговори и свободни беседи; биографични интервюта; антропологични дневници; необходимостта от негенерализиране на наблюдаваното под културните представи на изследователя.
4. Единство на наука и изкуство за обяснение на биогеоектоценозата – Лев Гумилев – етногенезата и биосферата на Земята; теорията за пасионарността и комплиментарността; етноси и суперетносите.
5. Гранични понятия - паралели. Емблематични антропологически парадигми – функционалната теория на Мос за дара като размяна; структурната антропология на Леви-Строс; научна теория за културата на Малиновски; социалната антропология на Гodelie.
6. Филогенезата – различните хипотези за произхода на човешкия род; основни периоди и характеристики на видовете; филогенитични предшественици; еволюционната теория за произхода на човека -аргументи.
7. Същност на човешката дейност – специфика и начин на осъществяване. Генезис на социалните институции – раждането на социалната; йерархията като различна от лидерството; общност и институция; вечната човешка дилема – сигурност или свобода.
8. Онтогенезата - проблемни кръгове; Ериксън за онтогенезата; индивидуално развитие и мутации; «възпроизвеждане» на филогенезата и социализация.
9. Културна история – натура, култура и цивилизации. Същност на натурата и културата; преход на натурата в култура; раждането на цивилизациите.
10. Древни, антични, средновековни и съвременни цивилизации - хронология и артефакти; специфика на изучаването им.
11. Митове и ритуали. Социалните измерения на времето – митът за вечното завръщане по Елиаде; ролята на мита в доисторическите култури; митовите като исторически разкази; новите измерения на социалното пространство на Номо Ludens – играещият човек като губещ и печелещ.

12. Символната култура на човека - знаците и символите в живота на социума; знак и смисъл; ритуалите и магиите като символни средства; тотем и табу - Фройд; неизвестното значение на най-известните символи;; от знака до дискурса.
13. Символно насилие – П. Бурдийо за символното насилие – езикът (речта) като инструмент за властови отношения; перформативната ефикасност на думата; практически и политически функции на езика.
14. Общи и специфични детерминанти на човешкия живот - надзорът и наказанието в социосферата като «фабрика за абсолюти»; проблемите за свободата и демокрацията; «Да имаш или да бъдеш» по Фром.
15. Религията, идеологията и пазарът като универсални регулатори на социума – същност и специфика.
16. Светоглед и научно отразяване на света - религиозност, секуларизация и десекуларизация на света
17. Практики на икономическата размяна в архаичните и съвременните общества; корупцията като икономическа размяна.
18. Мрежите в икономическото и публичното пространство на ХХІ век – мрежата като снемача общност и йерархия; виртуалните мрежи – социални мрежи и бизнес мрежи.
19. Всекидневните бизнес практики – локалният и глобалният човек; исторически проекции; модерност и постмодерност; виртуални бизнес практики – възможно ли е тяхното изследване.
20. Човекът в неговата творческа реализация – как хората постигат световно господство; “колективната интелигентност”; сътворяване на социален капитал.

Задължителна литература:

1. Ейдън, С., 2008. *История на човечеството. 150 000 години история на човешкия род*. С. Изд. Снела;
2. Леви-Строс, К. 1995, *Митология и културна антропология. Структурална антропология*. С. Изд. к. „Хр. Ботев“;
3. Монаган, Джон, Питър Джъст. 2005. *Социална и културна антропология*. С.: Изд. «З. Стоянов»
4. Ракаджийска, Т. 2010. *Пазар на труда. Социално-икономическо поле между държавата и пазара*. София: Унив. изд. “Стопанство” – първа глава
5. Бродел, Ф. без п. г. *Структурите на всекидневието: Възможното и невъзможното*. Т. I. София: Прозорец

Допълнителна литература

6. Авдиев, В., 1974. *История на ДРЕВНИЯ ИЗТОК*. София: Наука и изкуство
7. Ападурай, А., 2006. *Свободната модерност. Културни измерения на глобализацията*. София: ЛИК
8. Арент, Х., 1997. *Човешката ситуация*. София: КХ
9. Бродел, Ф. без п. г. *Игрите на размяната*. Т. II. София: Прозорец
10. Бурдийо, П., 1993. *Казани неща*. София: Унив. Изд. “Св. Климент Охридски”
11. Бурдийо, П., 1997. *Практическият разум. Върху теорията на дейността* София: КХ

12. Бурдийо, П., 2005а. Ритуалите на институиране. В: *Социологически проблеми*, бр. 3-4
13. Бурдийо, П., 2008. Икономически практики и времеви диспозиции. В: *Социологически проблеми*, бр. 1-2
14. Бъргър, П., (Съст.). 2004. *Десекуларизацията на света*. София: КХ
15. Бъргър, П., Т. Лукман, 1996. *Социалното конструиране на реалността*. София: КХ
16. Годелие, М. 2001. *Тяло-родство-власт. От философията към социалната антропология*. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски”
17. Гумильов, Л., 2007. *Етногенезисът и биосферата на Земята*. В. Изд. Сталкер;
18. Дъглас, М., 2004. *Как институциите мислят*. София: “41Г” ЕООД
19. Елиас, Н., 1999б. *Относно процеса на цивилизация. Социогенетични и психогенетични изследвания*. Първи том, София: Атика
20. Елиас, Н., 2000. *Относно процеса на цивилизация. Социогенетични и психогенетични изследвания. Промени в обществото. Проект за теория на цивилизацията*. Втори том, София: Атика
21. Коев, К. 2003. *Елементарни форми на всекидневния живот. Макс Вебер и немското социално-научно познание от края на XIX и началото на XX век.*, София: Просвета
22. Леви-Строс, К.1997. *Раса и история*. С. Изд. к. „Хр. Ботев”;
23. Малиновски, Б., *Научна теория на културата & Функционалната теория*. София: Изток-Запад
24. Мос, М., 2001. *Дарът. Форма и основание за обмяна в архаичните общества*. С въведение от Клод леви-Строс. София: Критика и хуманизъм
25. Парсънс, Т., 2005. *Еволюцията на обществата*. София: КХ
26. Ракаджийска, Т. 2009. ”Харизматичността” на бизнеса В: *Културални адаптации на българския бизнес в процеса на евроинтеграция* (науч. ред. Б. Колев, Т. Ракаджийска), София: Унив. изд. “Стопанство”
27. Ракаджийска, Т., М. Христова, Д. Сивков. 2017. *Социалният капитал*. София: Унивеситетско издателство на УНСС
28. Фуко, М., 1998. *Наказание и надзор. Раждането на затвора*. София: УИ “Св. Кл.Охридски”
29. Фуко, М., 1998. Примките на властта. В: *Социологически проблеми*, бр.1-2
30. Хаджийски, И., 1974. *Бит и душевност на нашия народ*. Съчинения в два тома. София: Български писател
31. Хьойзинха, Й., 1982. *Ното Ludens. Изследване на игровия елемент на културата*. София: Наука и изкуство
32. Banton, M. ed., 1968, *The Social Anthropology of Complex Societies*. L., Tavistock Publication Limited;
33. Blaug, P., 1964. *Exchange and Power in Social Life*. New York: Harper;
34. Bourdieu, P., 2001. Forms of Capital. In: *The Sociology of Economic Life*. Boulder
35. Livi-Strauss, C., 1966[1962]. *The Savage Mind*. Chicago, IL: University of Chicago Press;

Изготвил : **проф. д.с.н. Теменуга Ракаджийска**
 София, УНСС - 2018 г.